

Euthanasieverklaring

Algemene toelichting over een wilsverklaring

Een wilsverklaring is een document waarin u uw wensen rondom het levenseinde vastlegt. Schriftelijke wilsverklaringen zijn dus in eerste instantie bedoeld voor eventuele toekomstige situaties. Wanneer u zelf niet meer kunt bepalen of kunt uiten wat u wilt (door bewusteloosheid, dementie of een andere oorzaak) staat tenminste helder op papier wat uw wensen betreffende uw levenseinde zijn. De verklaringen moeten daarom duidelijk zijn, want u kunt er op dat moment immers zelf geen aanvulling meer op geven of ze verduidelijken. De verklaring biedt ruimte om een persoonlijke aanvulling te schrijven. Deze aanvulling kan uw wilsverklaring verduidelijken.

Wanneer u zich niet meer kunt uiten, is het erg belangrijk dat er iemand is die u kan vertegenwoordigen. De wet regelt wie als uw vertegenwoordiger op mag treden, maar het kan raadzaam zijn zelf iemand aan te wijzen, te machtigen (zie formulier Machtiging).

Nadat u de verklaring heeft ingevuld, is het belangrijk dat u deze met uw huisarts bespreekt. Het beste kunt u hiervoor een aparte afspraak maken. U kunt in dit gesprek dan samen over de bedoeling van uw verklaring praten en horen hoe uw arts hier tegenover staat. Na afloop van het gesprek geeft u de arts de door u getekende verklaringen voor in uw medisch dossier. Het is goed om elk jaar met uw arts over de verklaringen te spreken om aan te geven dat u er nog steeds achter staat.

Het is verstandig om een exemplaar te maken voor uzelf, een voor de huisarts, een voor uw vertegenwoordiger en een – indien aanwezig – voor uw specialist, zodat iedereen op de hoogte is van uw wensen.

Algemene informatie over het euthanasieverzoek

In Nederland verstaan we onder euthanasie: levensbeëindigend handelen door een arts op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt. Zonder verzoek van de patiënt kan er geen sprake zijn van euthanasie! Het verschil tussen euthanasie en hulp bij zelfdoding zit in de wijze van toediening van het dodelijke middel. Bij euthanasie dient de arts het middel direct toe via een injectie of infuus. Bij hulp bij zelfdoding geeft de arts het middel aan de patiënt die het zelf opdrinkt. In Nederland mag alleen een arts straffeloos dodelijke middelen geven of toedienen, onder de voorwaarde dat hij zich houdt aan de zorgvuldigheidseisen die de wet stelt. Het begrip euthanasie wordt vaak verkeerd gebruikt. Er is geen sprake van euthanasie wanneer een patiënt niet behandeld wil worden en daardoor (eerder) sterft of wanneer een behandeling die medisch gezien zinloos is niet wordt begonnen of wordt gestopt waardoor de patiënt overlijdt. Ook het geven van slaapmiddelen waardoor de patiënt in een diepe slaap raakt en vervolgens rustig een natuurlijke dood sterft, is geen euthanasie: dit wordt palliatieve sedatie genoemd. Ook wanneer in combinatie met deze slaapmiddelen pijnstillers (bijvoorbeeld morfine) worden toegediend is er geen sprake van euthanasie.

Op 1 april 2002 is de *Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding* (kortweg de euthanasiewet) in werking getreden. Deze wet geeft aan onder welke voorwaarden een arts euthanasie mag toepassen of hulp bij zelfdoding mag verlenen. Wanneer de arts euthanasie heeft uitgevoerd, dient hij dit te melden bij de gemeentelijk lijkschouwer. Deze meldt het vervolgens bij een van de regionale toetsingscommissies die beoordeelt of de arts zorgvuldig heeft gehandeld.

Wat zorgvuldig handelen is staat in de euthanasiewet. De zorgvuldigheidseisen houden in dat:

- er sprake moet zijn van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënt
- er sprake moet zijn van uitzichtloos en ondraaglijk lijden van de patiënt
- de arts de patiënt heeft voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevindt en over diens vooruitzichten
- de arts met de patiënt tot de overtuiging is gekomen dat er voor de situatie waarin deze zich bevindt geen redelijke andere oplossing was
- de arts tenminste één andere, onafhankelijke arts (in Nederland een zogenaamde SCEN-arts) raadpleegt die de patiënt moet zien en schriftelijk zijn oordeel geeft over de eerder genoemde zorgvuldigheidseisen, en
- de arts de levensbeëindiging medisch zorgvuldig uitvoert.

Let wel! Euthanasie is geen recht, maar een verzoek. De (huis)arts heeft niet de plicht deze uit te voeren.

Bedenk dat het toepassen van euthanasie ook voor een arts emotioneel belastend is. Het is daarom belangrijk dat u beiden, zowel u als uw arts, voor het bespreken van uw verzoek altijd voldoende tijd neemt, zodat iedereen zich goed kan voorbereiden op de gevolgen daarvan.

In geval van dementie is het belangrijk om naast de euthanasieverklaring ook de clausele dementie in te vullen en deze persoonlijk aan te vullen, en om steeds in gesprek te blijven met uw huisarts over het levenseinde en uw stervenswens. Euthanasie bij patiënten met dementie wordt nu alleen nog maar uitgevoerd wanneer de patiënt wilsbekwaam is. Een euthanasieverzoek en bijgevoegde clausele dementie kunnen dan de wens van de patiënt extra benadrukken. Echter, tijdig spreken met uw huisarts over uw wensen is het belangrijkste, te meer omdat het moment waarop de verzoeker wilsbekwaam wordt niet goed vast te stellen is.

Meer informatie

- Thuisarts.nl: levenseinde. <https://www.thuisarts.nl/levenseinde>
- Artikel: Praten over Levenseinde: <https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/dossiers/praten-over-het-levenseinde-1.htm#:~:text=Tijdig%20praten%20over%20het%20levenseinde,geven%20die%20bij%20ze%20past.>
- Nederlandse vereniging voor een vrijwillig levenseinde. www.nvve.nl. Zoek op 'informatie wilsverklaringen'.
- Informatie omtrent behandelverbod: www.curavera.nl en www.zorgverklaring.nl

Euthanasieverklaring

Naam: _____

Geboortedatum: _____ - _____ - _____

Euthanasieverklaring

Wanneer ik in een toestand komt te verkeren

- Waarin ik uitzichtloos lijd, of
- Waarin geen redelijk uitzicht bestaat op terugkeer naar een voor mij waardige levensstaat, of
- Mijn verdergaande ontluistering te voorzien is, verzoek ik mijn arts uitdrukkelijk mij de middelen toe te dienen of te verstrekken om mijn leven te beëindigen.

Risicoaanvaarding

Dit euthanasieverzoek blijft onverminderd van kracht, ongeacht de tijd die mocht zijn verstreken na de ondertekening ervan. Het is mij volkomen duidelijk dat ik dit euthanasieverzoek kan herroepen.

Herroepen van eerdere verklaring(en)

Door dit behandelverbod te ondertekenen herroep ik alle eventuele eerder door mij ondertekende soortgelijke verklaringen.

Deponering

Ik draag zelf zorg voor deponering van deze verklaring bij mijn huisarts, andere behandelende artsen indien aanwezig en bij mijn gevolmachtigde. De huisarts draagt zorg voor overdracht aan de huisartsenpost.

Persoonlijke aanvulling

Vanwege mijn persoonlijke omstandigheden heb ik een aanvulling op deze verklaring geschreven. Indien er sprake is van een aanvulling, dan is deze aan de verklaring gehecht en maakt daarvan deel uit.

Volmacht

Ik heb wel/geen (doorstrepen wat niet van toepassing is) gevolmachtigde aangewezen. Indien wel: zie hiervoor het formulier machtiging.

Ondertekening

Ik heb dit euthanasieverzoek zorgvuldig overwogen, heb mij daarover goed geïnformeerd en ik ben bij de ondertekening ervan in het bezit van mijn volle verstandelijke vermogens. Het is mij bekend dat er geen recht bestaat op euthanasie, en dat de arts geen plicht heeft euthanasie uit te voeren.

Datum: _____ - _____ - _____

Plaats: _____

Handtekening:

Clausule dementie behorend bij het euthanasieverzoek

Naam: _____

Geboortedatum: _____ - _____ - _____

Hieronder is ruimte om uw persoonlijke omstandigheden te beschrijven. Het gaat erom dat u in uw eigen woorden duidelijk maakt waarom u euthanasie wilt bij dementie.

Ondertekening

Datum: _____ - _____ - _____

Plaats: _____

Handtekening: